

Internetconsultatieverslag

1. Inleidend

Onderwerp van de consultatie

Naam: Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk Van: Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Type voorstel: wetsvoorstel

Looptijd consultatie:

Startdatum consultatie: 4 juli 2023 Einddatum consultatie: 10 september 2023

Doel van het voorstel en voorgelegde vraag of vragen

In de internetconsultatie is expliciet gevraagd om te reageren op de mogelijkheid om de nazorgtaak voor het praktijkonderwijs (hierna: pro) en het voortgezet speciaal onderwijs (hierna: vso) gelijk te trekken met de taak voor loopbaanbegeleiding voor het mbo.

Opbrengst van de consultatie (hoeveel reacties en (globaal) van welke doelgroepen)

Er zijn 419 reacties binnengekomen, waarvan 288 openbare reacties. De meeste reacties zijn binnengekomen van scholen uit het praktijk- en speciaal onderwijs
--

2. Beeld van binnengekomen reacties

1. Loopbaanbegeleiding praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

In de internetconsultatie is expliciet gevraagd om te reageren op de mogelijkheid om de nazorgtaak voor het praktijkonderwijs (hierna: pro) en het voortgezet speciaal onderwijs (hierna: vso) gelijk te trekken met de taak voor loopbaanbegeleiding voor het mbo. Het merendeel van de ontvangen reacties heeft betrekking op deze vraag. Uit de vele reacties blijkt dat het onderwerp leeft onder instellingen, organisaties en burgers. Veel respondenten geven aan het te betreuren dat loopbaanbegeleiding in het concept-wetsvoorstel niet was geregeld voor pro en vso. Zij geven aan dat er geen sprake kan zijn van een integrale aanpak of ketensamenwerking zolang de voorstellen niet ook voor het pro en vso gelden en dat dit kansenongelijkheid in de hand kan werken. Zij vinden bovendien dat pro-en vso-scholen hiervoor bekostigd moeten worden. Hierbij is verschillend gereageerd met betrekking tot de duur van het bieden van loopbaanbegeleiding, variërend van één tot langer dan twee jaar. Daarbij gaven de meeste reacties aan te hechten aan de integrale aanpak en voorstander te zijn van het gelijktrekken van de loopbaanbegeleiding met het mbo. Daarom wordt de nazorgtaak voor pro en vso naar aanleiding van de internetconsultatie zoveel mogelijk gelijkgetrokken met de taak voor loopbaanbegeleiding voor entree en bol niveau 2 en wordt de bekostiging hiervoor opgehoogd. Dit is aanvullend op het structurele budget voor netwerkcoördinatoren pro en vso.

2. Doelgroep, duur en invulling loopbaanbegeleiding

Een aantal respondenten heeft gevraagd waarom is gekozen voor het beperken van de doelgroep die een aanbod ontvangt van loopbaanbegeleiding tot de entreeopleiding en mbo-2 bol. Daarbij werd aandacht gevraagd voor verschillende groepen: mbo niveau 3 en 4, hbo en wo, voortgezet onderwijs (waaronder pro) en vso. Zie voor pro en vso onder 1. Voor de overige onderwijssoorten is paragraaf 4.2.6 van de memorie van toelichting aangescherpt naar aanleiding van deze vragen.

Daarnaast is een aantal vragen gesteld over de duur van de loopbaanbegeleiding. Een aantal respondenten heeft de zorg dat een jaar na diplomering te kort is. De onderbouwing van deze duur staat in paragraaf 4.2.2 van de memorie van toelichting.

Een aantal respondenten stelde vragen over de invulling van de loopbaanbegeleiding. Gekozen is om dit niet op te nemen in het wetsvoorstel, het wetsvoorstel bevat slechts de juridische randvoorwaarden voor de loopbaanbegeleiding. De invulling van de loopbaanbegeleiding (hoe) en door wie dit uitgevoerd wordt, is aan de school. Indien nodig kunnen wel nadere eisen aan de invulling van de loopbaanbegeleiding worden gesteld bij algemene maatregel van bestuur.

3. Begeleiding naar werk door gemeenten (Participatiewet)

Diverse respondenten verzoeken om in de Participatiewet een verplichting op te nemen voor gemeenten om jongeren zonder uitkering te ondersteunen. Het uitgangspunt is dat de gemeente bekijkt of en zo ja, welke begeleiding nodig is, mede op basis van de informatie van de jongere, de school of het Doorstroompunt. Het past bij de autonomie van de gemeente om zelf een keuze te maken of zij de jongere naar werk begeleidt en de wijze waarop deze taak ingevuld wordt. Het is dus niet passend om gemeenten te verplichten om jongeren zonder uitkering altijd te ondersteunen. Paragraaf 4.2.2. en 4.3 van de memorie van toelichting is aangescherpt op dit punt.

Een aantal respondenten heeft geopperd dat de taken van de gemeenten op basis van de Participatiewet en de onderwijswetten kunnen worden geïntegreerd in één wettelijke taak. Hier is niet voor gekozen. De argumentatie voor deze keuze is verduidelijkt in paragraaf 4.4.3 van de memorie van toelichting.

Een belangrijk aandachtspunt dat uit de internetconsultatie blijkt, is dat de verbinding met de ontwikkeling van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur en met werkgevers wordt gemist. In de memorie van toelichting is verduidelijkt dat de centrumgemeente van de arbeidsmarktregio de 'linking pin' vormt naar de andere partners in de arbeidsmarktregio die een rol kunnen spelen bij het ondersteunen van jongeren in de overgang van school naar duurzaam werk. Ook wordt in paragraaf 4.3.6 van de memorie van toelichting de relatie met de ontwikkeling van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur gelegd.

Een aantal organisaties geeft in de internetconsultatie aan dat sommige jongeren ook te maken hebben met problemen op andere domeinen, zoals beperkt inkomen, schulden, psychische problemen of in aanraking zijn geweest met de politie. Zij onderstrepen de noodzaak van een integrale aanpak. Meer specifiek wordt in dit wetsvoorstel de verbinding met het zorgdomein gemist. In paragraaf 4.4.3 van de memorie van toelichting is al aangegeven waarom niet voor het alternatief is gekozen om een aparte integrale ondersteuner in te stellen.

Aanvullend is een aparte paragraaf (4.1) toegevoegd aan de memorie van toelichting die ingaat op de relatie tussen dit wetsvoorstel en andere domeinen. Dit wetsvoorstel richt zich op de wettelijke taken en partijen die direct te maken hebben met de begeleiding van school naar werk.

4. Doorstroompunt

Diverse Doorstroompunten hebben in de internetconsultatie verzocht om het wettelijk mogelijk te maken om ook gegevens geleverd te krijgen over de inschrijving van jongeren bij de Kamer van Koophandel, dagbesteding¹ en inburgering. Het bleek uitvoeringstechnisch complex om deze gegevens te leveren en zou het veel tijd kosten om dit te organiseren, waardoor de planning van het hele wetsvoorstel in gevaar zou komen. Dit wettelijk verankeren vergt ook een zeer grondige onderbouwing van de noodzaak voor Doorstroompunten om deze gegevens te verwerken. In de evaluatie van het wetsvoorstel is opgenomen dat onderzocht wordt of partijen over de benodigde gegevens beschikken om de taken in dit wetsvoorstel naar behoren uit te voeren.

Uit de internetconsultatie blijkt verder dat er veel behoefte is aan beleidsinformatie, duidelijkheid over streefcijfers/indicatoren in het regionaal programma, de wijze waarop leveringen van DUO aangepast worden en inzicht in de financiën per regio. Het is de bedoeling om dit uit te werken in lagere regelgeving en niet in de wet (met name in de regeling ter vervolg op de Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024).

5. Samenwerking

Diverse regio's geven in de reactie op de internetconsultatie aan dat voor hen de verantwoordelijkheden tussen partijen en hoe ze zich tot elkaar verhouden nog niet (geheel) duidelijk is. Allereerst is verduidelijkt wanneer de school de gemeente in kan schakelen. In het voorgestelde artikel 9.2.13 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (hierna: WEB) is hiervoor een uitsplitsing gemaakt tussen het betrekken van de gemeente en het doen van een verzoek aan de gemeente om de ondersteuning voort te zetten. In de memorie van toelichting is dit verduidelijkt in de paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 over loopbaanbegeleiding, in paragrafen 4.3.2 en 4.3.3 over de rol van de gemeente en in paragraaf 4.5.1 over de samenwerking op casusniveau.

Hoe de verantwoordelijkheden zijn belegd bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma is op hoofdlijnen beschreven in het voorgestelde artikel 9.2.8 WEB. Dit wordt toegelicht in paragraaf 4.5.2 van de memorie van toelichting. Hier is een alinea aan toegevoegd over welke partij welke rol heeft bij het regionaal programma en op welke wijze OCW en SZW regio's ondersteunen bij de totstandkoming van het regionaal programma. In de lagere regelgeving kunnen nadere voorwaarden aan het regionaal programma worden gesteld en zullen die voorwaarden ook worden toegelicht. Hierover organiseren OCW en SZW begin 2024 vijf bijeenkomsten in het land om input op te halen.

Diverse reacties gaan in op de verschillen in de regio-indeling tussen de Doorstroompunt-regio's en de arbeidsmarktregio's. Zij geven aan dat niet bevorderlijk is voor de samenwerking in de regio. Ook wordt in een reactie aangegeven dat een eventuele nieuwe indeling tijd vergt om te realiseren.

¹ Op basis van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet langdurige zorg.

OCW en SZW hebben onderzoeksbureau De Beleidsonderzoekers gevraagd onderzoek te doen naar deze regio-indelingen. De hoofdvraag van dit onderzoek is: In hoeverre vormt de huidige regio-indeling van Doorstroompunten een belemmerende factor bij de toekomstige samenwerking tussen Doorstroompunten en arbeidsmarktregio's en kan herindeling van de Doorstroompuntregio's deze samenwerking faciliteren? Dit onderzoek is naar verwachting begin 2024 gereed. Op basis hiervan wordt bekeken of de regio-indeling gelijkgetrokken wordt, op welke wijze dit vormgegeven wordt en op welke termijn dit haalbaar is.

In de internetconsultatie wordt door enkele respondenten aangegeven dat zij behoefte hebben aan meer uniformiteit in de wijze waarop gegevens worden overgedragen tussen scholen en gemeenten. Het in het wetsvoorstel opgenomen overgangsdokument, op te stellen door de school indien de gemeente de loopbaanbegeleiding voortzet, is een manier om de begeleiding van school naar werk te verbeteren. Dit is uitgewerkt in paragraaf 4.5.1 van de memorie van toelichting. Regio's kunnen in het regionaal programma afspraken maken over de vorm en inhoud van het overgangsdokument. OCW en SZW zullen samen met landelijke en regionale partners bekijken of een landelijk modelformat ontwikkeld kan worden voor het overgangsdokument. We nemen echter geen verplicht modelformat op in wet- en regelgeving, omdat regio's vaak eigen wensen hebben over de werkwijze en de vorm.

Diverse reacties in de internetconsultatie benadrukken het belang van preventief handelen bij het voorkomen van voortijdige schooluitval en dat dit niet voldoende terugkomt in het wetsvoorstel. Dit wetsvoorstel richt zich met name op een betere overstap naar de arbeidsmarkt na het halen van een diploma en dus niet primair op jongeren die voortijdig stoppen met hun opleiding. Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten blijft evenwel belangrijk. OCW heeft hiervoor het actieplan voortijdig schoolverlaten aan de Tweede Kamer gestuurd.²

6. Bekostiging

Sommige scholen, gemeenten en Doorstroompunten geven aan er onvoldoende zicht op te hebben of de beschikbaar gestelde middelen voldoende zijn voor een adequate uitvoering van de voorgestelde taken. Het kabinet heeft middelen beschikbaar gesteld voor de organisaties die aanvullende wettelijke taken krijgen. Dit budget is gebaseerd op de ervaringen van de bestaande Aanpak Jeugdwerkloosheid en het IBO Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is toegevoegd aan paragraaf 4.5.3 van de memorie van toelichting. In paragraaf 7 van de memorie van toelichting is opgenomen dat in de evaluatie onderzocht wordt of de financiële middelen voldoende zijn voor de invulling van de taken.

In verschillende reacties op de internetconsultatie wordt verder aangegeven dat het budget voor het regionaal programma incidenteel geld is. Dit klopt echter niet. De budgetten voor het regionaal programma staan structureel op de begrotingen van OCW en SZW. Dit is toegevoegd aan paragraaf 4.5.3 van de memorie van toelichting. Ook is aangevuld dat OCW en SZW per regio in beeld willen brengen welke budgetten beschikbaar zijn voor de taken in dit wetsvoorstel. Regio's gaven in de internetconsultatie aan dat dit hen helpt bij het maken van een regionaal programma.

Een aantal regio's vroeg zich af hoe het proces tot de inwerkingtreding van het wetsvoorstel eruit ziet en of er voorzien is in frictiekosten. Hierover worden

² [Kamerstukken II 2022/23, 26695, nr. 143.](#)

regio's door OCW en SZW buiten dit wetsvoorstel om geïnformeerd, maar tot de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel loopt de Aanpak Jeugdwerkloosheid door. Mbo-instellingen ontvangen hiervoor al middelen in de lumpsum voor de begeleiding naar werk van studenten in de eindfase van hun opleiding. Voor nazorg aan gediplomeerden kunnen mbo-instellingen voorts gebruik maken van de Subsidieregeling nazorg mbo 2022/2025. Gemeenten ontvangen tot de inwerkingtreding een decentralisatie-uitkering voor de begeleiding naar werk. Ook ontvangen centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's coördinatiemiddelen voor de Aanpak Jeugdwerkloosheid. Mbo-instellingen kunnen tevens middelen uit de Regeling kwaliteitsafspraken mbo 2024-2027 inzetten (behalve voor nazorg³). Een betere overgang van school naar werk is namelijk één van de doelen in de werkagenda mbo.

Enkele Doorstroompunten willen graag duidelijkheid over hoe het zit met de middelen die het Doorstroompunt nu krijgt voor de uitvoering van het toezicht op de kwalificatieplicht.

Bij de invoering van de kwalificatieplicht in 2007 is € 13 miljoen toegevoegd aan het budget voor het Doorstroompunt (voorheen RMC). Dit zou tijdelijk van aard zijn, bedoeld voor het wegwerken van achterstanden van de verzuimadministratie. Deze situatie is sindsdien niet meer aangepast. Bij de invoering van de kwalificatieplicht kregen gemeenten ook structureel € 117 miljoen in het gemeentefonds voor de uitvoering van de kwalificatieplicht.

Het uitgangspunt is dat de specifieke uitkering voor het Doorstroompunt wordt besteed aan de uitvoering van de wettelijke taken van het Doorstroompunt. Uit gesprekken met diverse Doorstroompunten blijkt dat zij de middelen voor de kwalificatieplicht inzetten op preventie in het onderwijs, zodat uitval wordt voorkomen. Als zij hun middelen niet meer kunnen inzetten voor de uitvoering van de kwalificatieplicht, zou dit deze preventieve aanpak in de weg zitten. Ook zouden Doorstroompunten in hun administratie een strikt onderscheid moeten maken tussen kwalificatieplichtige en niet-kwalificatieplichtige jongeren. Dit is in de uitvoering complex en zorgt voor extra administratieve lasten.⁴ OCW vindt het niet wenselijk dat gemeenten een individuele toets per jongere moeten doen of een begeleidingstraject per direct moet stoppen om een financiële reden. OCW wil daarom de mogelijkheid behouden om vanuit het Doorstroompunt in te zetten op de begeleiding van 16- en 17-jarigen. De algemene focus ligt hierbij op jongeren die niet meer kwalificatieplichtig zijn, zoals oud pro- en vso-leerlingen. Het is belangrijk dat gemeenten gebruikmaken van de middelen uit het gemeentefonds voor de handhaving van de kwalificatieplicht

Enkele regio's geven aan dat het verstrekken van middelen voor het regionaal programma aan de contactschool en de contactgemeente van de Doorstroompuntregio extra verantwoordingslast met zich meebrengt. OCW heeft ervoor gekozen om de instrumenten van subsidie aan de contactschool en de

³ Zolang nazorg geen wettelijke taak is, mag er geen (aanvullende) bekostiging aan worden besteed.

⁴ Ter illustratie: uitvallers uit het mbo van 16 of 17 jaar zonder pro- of vso-verleden zijn kwalificatieplichtig, maar met pro- of vso-verleden niet meer. Jongeren uit het pro of vso zijn namelijk niet langer kwalificatieplichtig zodra zij uitstromen bij de pro- of vso-school (zie art. 4a, tweede lid, Leerplichtwet 1969). Om deze groep strikt te scheiden van de groep die (nog) wel kwalificatieplichtig is, zou er voor elke jongere precies op het moment van uitstroom een overdracht moeten plaatsvinden tussen leerplicht en het Doorstroompunt. Daarbij moet het Doorstroompunt bij elke uitvaller uit het mbo naar de onderwijsgeschiedenis kijken om te bepalen of de inzet betaald mag worden uit het regionaal programma en dit ook juist moeten verwerken in het administratiesysteem.

specifieke uitkering aan de contactgemeente ongewijzigd te laten. Sinds 2017 gaan niet alle middelen naar de contactschool, maar gaat een deel van de middelen naar de contactgemeente via een specifieke uitkering. Hiervoor is toentertijd gekozen om de inspanningen van regio's voor jongeren die al langer geleden het onderwijs hebben verlaten, te waarderen en te stimuleren. OCW en SZW vinden het belangrijk dat regio's ook op deze jongeren blijven inzetten. Ook geeft dit gemeenten een gelijke positie ten opzichte van scholen in het regionaal programma. Wij constateren dat de samenwerking tussen (contact)school en (contact)gemeente op het gebied van vsv over het algemeen goed verloopt. Daarom behouden wij deze werkwijze.

3. Vervolg

Wat is de volgende fase in het wetgevingstraject?

De planning is:

- Eerste kwartaal 2024: wetsvoorstel wordt verstuurd naar de Raad van State
- Tweede kwartaal: wetsvoorstel wordt verstuurd aan de Tweede Kamer
- Augustus 2025: beoogde inwerkingtreding wetsvoorstel